

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

NÁZEV PRÁCE: Problematika potratů v Indonésii

STUDIJNÍ OBOR: Etnologie se zaměřením indonesistika

ŘEŠITELKA: Mgr. Jana Hořčíčková

VEDOUČÍ PRÁCE: PhDr. Tomáš Petrů, Ph.D.

Předložená bakalářská práce si zvolila za své téma poměrně kontroverzní otázku interrupcí v Indonésii. Diplomantka Jana Horčíčková se pokouší předložit komplexní náhled na problematiku, přičemž sama zdůrazňuje nutnost zvláštního zřetele na specifika indonéské společnosti, především z hlediska náboženského přesvědčení, jelikož víra hraje v životech obyvatel Indonésie významnou roli a je nedílnou součástí jejich každodenního života. Hlavní motivací autorky k volbě tohoto tématu je „dlouhodobě neřešená problematika potratů v Indonésii, jakož i celosvětově aktuální tematika bezpečných ukončení těhotenství včetně zavádění moderních lékařských principů do oblasti porodnictví a gynekologie“, což je nutné ocenit, jelikož tato problematika je v této zemi z výše uvedených důvodů tabuizována. Navíc v českém prostředí dle mých informací dosud nebyla zpracována.

Diplomantka uvádí svou práci obecnou definicí pojmů, jakož i ukotvením otázky v českém právním systému. V podkapitole 2.2.1. se pak již zabývá otázkou potratů v islámu, který je dominantním náboženstvím Indonésie a který interrupce dle *sunny* – souhrnu islámských tradic – ani nezakazuje. Podstatný je i fakt, že dle islámu život nevzniká početím – život je plodu vdechnut v 120. dni od početí, a proto tzv. potrat v raném stadiu není hříchem a je de facto neutrálním počinem. Naopak, je-li ohrožen život matky těhotenstvím, je v souladu s učením islámu její život nadřazen život nenarozeného plodu. Tomu pak odpovídá islámská jurisprudenc, která doporučuje humánní zacházení se ženami, které jsou nuceny interrupci ve vymezených případech podstoupit. Islám rovněž doporučuje antikoncepci jako regulaci porodnosti a používání kondomů jako ochranu proti přenosu pohlavně nakažlivých chorob - na rozdíl od katolické víry, jak autorka pro srovnání uvádí.

Další podkapitoly poskytují náhled všech dalších z šesti oficiálně uznaných náboženství Indonésie: protestantství, hinduismu, buddhismu a konfucianismu na „umělé přerušování těhotenství. Diplomantka nevynechává ani pohled původního přírodního náboženství – animismu, který vnímá interrupci jako velmi negativní a nepřijatelnou, paradoxně díky víře v duchy a duše zemřelých mnohem negativněji než např. dominantní islám. Další podkapitoly se věnují obecné problematice faktorů, které ovlivňující rozhodování o umělém ukončení těhotenství, jakož i psychologickým následkům potratů.

Vlastní empirická část, tedy téma potratů z indonéské perspektivy, začíná až na 35. Straně, což se mi jeví jako poměrně opožděný začátek, ale vzhledem ke složitosti problematiky a množství různých náboženských konceptů na tento radikální a nevratný krok je na bakalářskou práci relativně dlouhý obecně-teoretický důvod na místě. V kapitole třetí Jana Horčíčková překládá již konkrétní informace o kvantitě, důvodech potratů, sociálním zařazením žen, které se pro tento zákrok rozhodují, a dále již věnuje pozornost právnímu ukotvení interrupcí v právním systému od Nizozemské východní Indie, přes vládu Sukarna, který podporoval porodnost, Suhartův režim, který naopak implementoval program plánované rodiny, až po nedávné, vlastně ještě aktuální období vlády prezident Susila Bambang Yudhoyona (2004-2014). Právě Suhartova doba z logiky věci avizovaného programu napomohla určité dočasné neoficiální liberalizaci v této oblasti, jakož i masivnímu rozšíření antikoncepce, někdy i úřady vynucované, např. v podobě nedobrovolné aplikace nitroděložních tělísek, za asistence policie. Tuto informaci ovšem v práci postrádám.

Práce tedy analyzuje další vývoj v problematice, přičemž sleduje činnost občanským aktivitám a jejich tlaku na přijetí / revizi příslušných zákonů. Přestože nový zákon z r. 2009 povoluje interrupce v případě znásilnění a poškození plodu, zůstává dle autorky Indonésie zemí s velmi omezeným přístupem k potratům, a to přesto, že dominující islám je vůči interrupcím shovívavější než římskokatolická víra. Důležité jsou zde však také kulturní vzorce, kdy potrat je u vdané ženy, která má již několik dětí, společensky přijatelný, zatímco u neprovdané dívky je těhotenství zavrženímhodné, tudíž i potrat i je problematizován. To následně vede k nelegálním tajným potratům, které mohou ovšem zásadně ohrozit zdraví dotyčných žen, jelikož, jak autorka uvádí, tyto zákroky podstupují u léčitelů, a nikoli u školeného zdravotnického personálu.

Celkově vzato tato práce pojímá studovanou problematiku skutečně velice komplexně, což dokládá nejen kvantita, ale také kvalita textu. Otázku interrupcí diplomantka

Jana Hořčíčková sleduje z hlediska náboženského, etického, socio-kulturního, zdravotního, právního i ekonomického, jakož i psychologického. Důkladně analyzuje vývoj sociálního aktivismu, jakož i trajektorii změn v právním systému Indonéské republiky. Věnuje pozornost otázkám modernizace, prevence a osvěty, jakož i protichůdným trendům. V závěru si autorka vhodně všímá rovněž tlaku tzv. westernizace, ať už je to jev reálný či nikoli, a jeho obav z něj, včetně liberalizace sexuálního života Indonésanů. Stejně výstižné jsou pasáže, zdůrazňující vlivu představitelů islámských organizací, z nichž zvláště ty ortodoxnější neprojevují ani minimum tolerance jakýmkoli liberálním tendencím. Svou práci pak autorka zakončuje praktickými doporučeními pro zdravotnickou politiku a revizi legislativních norem, zahrnujících i úpravu ochrany lidských práv.

Jak již vyplývá výše řečeného, předložená bakalářská práce velmi kvalitně a důkladně zpracovává zvolené téma. Přestože autorka pracovala především metodou sekundární analýzy, pracovala také s celou řadou primárních zdrojů, nadto v indonéštině, a domnívám se proto, že si zaslouží výborné hodnocení. Navíc je sepsána čtivým, kultivovaným jazykem a bez pravopisných chyb a překlepů.

Práci hodnotím známkou **výborně** a bez výhrad **doporučuji k obhajobě**.

V Praze 4. února 2015

PhDr. Tomáš Petrů, Ph.D.